

Les talles dels davallaments per Frederic-Pau Verrié

El conjunt de Santa Maria de Taüll —quatre de les set figures tallades en fusta, representant el Davallament de la Creu, que originàriament el componien— és paradigmàtic d'un model iconogràfic de l'escultura romànica catalana, de l'alt Pirineu, del segle XII i, estílicament, d'una vaga influència orientaltzant.

Al costat del realisme dramàtic de les figures del Crist en creu o de la seva versió sublimada a les *Majestats*, tenen una significació especial, per la monumentalitat, els conjunts narratius del Davallament de la creu, amb les figures del cos mort de Crist al centre, assistit per Josep d'Arimatea i Nicodemus, en presència de Maria i Joan i flanquejats pels dos lladres Dimas i Gestas.

Fora d'un, cap dels Davallaments romànics catalans dels quals tenim notícia, no es conserva sencer: del de Durro, avui només en queda, en aquest Museu Nacional, la monumental figura de la Verge; del de Mig Aran, el noble tors del Crist flanquejat per la mà de Josep d'Arimatea; al de Taüll, d'aquest mateix Museu, li manquen les tres figures de la dreta; el conjunt de Sant Joan de les Abadesses conegut com el *Santíssim Misteri* —cronològicament el més recent, car fou col·locat en 1250— perdé la figura original d'un dels lladres, en 1936; és, però, l'únic que —encara *in situ*— dona una idea clara de la monumentalitat d'aquests conjunts de set figures, habitualment encaixades damunt d'una biga que creuava de cap a cap la conca de l'absis a l'alçada de l'altar.

És difícil d'imaginar exactament l'impacte estètic d'aquestes talles d'un cop de gúbia incisivament expressiu, quan mostraven encara, en tota la seva integritat, la policromia —avui malauradament perduda— que enriquia, endolcint-los, els seus volums escultòrics.

Únic complet, però dispers, és l'esplèndid conjunt de l'església d'Erill la Vall. Localitzat íntegre en 1907 per una missió de l'Institut d'Estudis Catalans, l'especulació sobre el patrimoni eclesiàstic en el mercat d'antiguitats contribuï, lamentablement, a dispersar-ne les peces: cinc figures són al Museu Episcopal de Vic i dues només al MNAC. Ara és el moment de dir que caldria que ambdós museus, superant un estret sentit patrimonial dels fons

respectius, es comprometessin a reunir totes les peces i, en un no pas impossible acord d'exhibició alternada, a refer l'espectacle extraordinari del con-

joint original tal com vàrem poder veure'l a la gran exposició d'Art Romànic del Consell d'Europa, aquí mateix a Barcelona, el 1961.

CARME PUÉRTOLAS

